

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN C

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisli se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za 1
Ljubljana 11.953. — Štev. telefona 552.
90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 13. junija 1922.

ŠTEV. 70.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Vterjavanje davka na vojne dobičke za 1920.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je po poveljih, ki jih je gotovo prejela od zgoraj, začela s prireditvijo davka na vojne dobičke za leto 1920. S tem se je vse naše upanje v treznost in dostojnost merodajnih finančnih krogov v Beogradu za utemeljene gospodarske razlage in pomisleke, ki smo jih imeli proti paušalnemu oktroiranju tega davka in v tej obliki, razpršili v nič. Stojimo pred dejstvom, da nismo mogli z našimi spomenicami doseči niti tega, da bi se bila ublažila in revidirala obdačilna stopnja, ki začenja s 70% že pri 100.000 kronah obdavčenega presežka in se stopnjuje naprej.

Davek v tej obliki ni več davek, marveč je faktučna premoženjska odštara in dopolnilo tega, kar nam je beograjska klika bila dala za novoletno darilo leta 1920, namreč relacija 1 : 4. Sedaj je igra s prečanskim gospodarstvom in financami. Ko smo prvič otvorili debato o tem in se je precej ogorčeno protestiralo proti temu davku, se je reklo, »vsaj to ne zadane malega obrtnika in trgovca, to bo šlo le na račun velikih podjetij, kakor se po statistiki cenikov ceni okrog 700«. To je bila baš demagogija! Kajti teh 700 podjetij so naši največji delodajalci, ki nosijo dovolj javnih bremen in so jih pripravljeno nositi še v večji meri, toda v mejah znosnosti in zmagljivosti. Ta podjetja čakajo v bodočih letih mnoge težke krize, ki se latentno vlečejo že od vojne sem in so sedaj samo navidezno prikriti. Pri novih podjetjih pa se je že sedaj pojavila tako močna selekcija, da jih bo cela vrsta morala prekiniti z obratovanjem.

Tako razpada krasna parola o naši gospodarski osamosvojitvi v nič in naši mezdni in prehranjevalni politiki, ki vrti po nepotrebnem kolo le vedno navzgor in navija cene, se imamo zahvaliti, da nas na celi črti bije inozemska konkurenca in sicer v importu industriskih izdelkov, kakor tudi pri izvozu naših agrarnih produktov.

Davek v sedanjih obliki je nevterljiv in njegova izvršba tehnično neizvedljiva. Pač! Ako je gospodu Kumanudiju na tem, da ruinira obdavčena podjetja, potem lahko začne. Toda zahtevamo, da izpolni en predpogoj, namreč, da izvede najprvo ta davek po istih principih in škali pri beograjskih bankah in drugih delniških družbah v Beogradu. Ta pestra družba, ki si je po povratu v Beograd izposodila par milijonov »ničvrednih kron« v Zagrebu, s katerimi je začela »raditi i zaradivati«. Z izposojenimi 135 milijoni kron, ali kakor so jih pozneje radi nazivali djubreta (gnoja), se je obnovil sedanji lesk in luksuz Beograda in danes imajo te družbe deset- in dvajsetkratno premoženje. Tu naj gospod Kumanudi, ki je bil ja kandidat Beograda,

poišče svojo finančno klijentelo najprvo in naj pri njih izvede ta davek na povojne dobičke. Pri svojih dinarskih posestnikih, ki so že s samo relacijo počrtorili vrednost svojega imetja, naj išče povojne dobičke.

Pri nas je draginja dovolj velika in se je ne sme več stopnjevati s takimi davki. Pri naših denarnih zavodih znašajo vsled ogromnih davkov in upravnih stroškov skupni stroški za kredite 15 do 20% in še čez, kar pomeni najhujše zelenjaštvo ali oduroštvo, kar je sploh kedaj obstojalo. Da smo pri naši industriji konkurence nezmožni, menda tudi ni nobena tajnost.

Skrajni čas je, da pridemo enkrat do politike jasnega in čistega računa in da pustimo politiko simpatij in sovraštva, ki je le za to dobra, da se koga goljufa in izkorišča. Ako zahtevamo čist račun, branimo svojo kožo in svojo gospodarsko existenco, potem se ne damo pri tem odpraviti s kako popularno frazo, kakor jih slišimo že dve leti. Zakaj nočete, gospod Kumanudi, izdati podrobne izkaza o plačevanju davkov na vojne dobičke?

Dekreirati izmozgani Sloveniji 100 milijonov davka, da se nam bodo smejali beograjski sarafi, Eškeneziji, Bazuhi, Alkajlaji in kakor se zovejo vsi ti finančniki, je le prenostavno. Namesto, da hodijo gg. Konjevići in Letice na izlete v Slovenijo, naj raje doma ogledajo obrat bank in njih bajnoslovne dobičke.

Leta 1920 ste nas prepričevali, da imate Vi dober zlat denar, mi pa ničvreden. Čudna politična logika pa je zdaj privedla tako daleč, da se črpa že štiri leta iz teh krajev svojo gospodarsko moč, izkoriščajoč do skrajnosti in nemoralnosti politični režim.

Naše zunanje posojilo.

Po tolikem pregovarjanju, po tako obširnih debatah, manj ali več objektivnih kritikah, napadih na ministre, poslance in bančnike, smo vendar prišli do zunanjšega posojila. O podrobnostih posojila ni še ničesar znano. Službeno vladno obvestilo se samo glasi: »Ministrski svet je na svoji današnji seji sklenil, da se v načelu sprejme ponudba posojila grupe Blair. Ministrski svet je pooblastil ministra financ dr. Kumanudija, da konča pregovore o posojilu«. To je vse, kar nam je o zajmu oficijelno do sedaj znano. Po časopisnih poročilih iz Beograda je vodil finančni minister dr. Kumanudi preteklo soboto in nedeljo končne pregovore s pooblaščeneci Blairove grupe. V soboto zvečer je prišlo do definitivnega sporazuma, a v nedeljo je bila podpisana preliminarne pogodba med našo državo in »Društvom za železniške in pristaniške zgradbe v kraljevini SHS«, čegar akcionar je imenovana Blairova grupa. Minimalni iznos posojila je 100.000.000 dolarjev. Prvi obrok znaša najmanj 25 milijonov dolarjev v gotovini, a ako bodo razmere na newyorški borzi dovolile, se bodo izdajali boni do 30 milijonov dolarjev. To svoto bo dobila država v roku treh tednov, potem ko bo Narodna skupščina že odobrila posojilo. Emisijski kurz znaša,

kakor poročajo, 86.75 neto. Ako bi borzni kurz presegel 95.25, tedaj dobi od tega viška tri četrtine naša država, a eno četrtino dobi grupa, katera daje posojilo. Preostanek posojila se ima uporabiti za zgradbo jadranske železnice, zgradbo morskih in reških pristanišč, popravilo dose-danjih prog itd. Dogovor o posojilu so podpisali dr. Kumanudi in pooblaščenec Sheldon, a dogovor o zgradbi železnice itd., gg. Kumanudi, Sheldon in Prapovčević, poslednja dva kot pooblaščenca in člana upravnega sveta imenovane delniške družbe. V projektu so proge Beograd—Tivat, Bihać—Knin, Bihać—Sarajevo in reorganizacija hrvaških in slovenskih prog do Splita in Beograda, poleg tega povečanje pristanišča v Splitu in Tivtu in zgradba mosta, ki bo vezal Pančevo in Beograd. Ostanek se ima uporabiti za ostvale železniške proge. Država si je pridržala pravo, da eno tretjino iznosa čez 25, oziroma 30 milijonov dolarjev uporabi za dobavo železniškega materijala, kakor tračnice, železnih mostnih konstrukcij itd., ako bi se ji zdelo to ugodno, a dve tretjini se imajo uporabiti za konstruktivna dela. Država ni obvezana za nikak nakup v inozemstvu, toda ako tam kaj kupi, mora kupiti del blaga v Zedinjenih državah in to ako ni za največ 5 od sto dražje kot isto blago v mestih izven Zedinjenih držav. Upniki, oziroma Blairova grupa se je zavezala, da bo tekom enega meseca po ratifikaciji posojilne pogodbe s strani Narodne skupščine izgotovile trase in načrte, in da se dela na jadranski progi in pristaniščih začnejo v roku 6 mesecev po dovršeni ratifikaciji. Vsa dela se vršijo pod neposredno kontrolo naše države, a poleg te kontrole si država pridržuje pravico, da določa in sklepa o vseh tehničnih vprašanjih, kakor tudi o vprašanju dobave materiala. Gradbeni material se mora nabavljati v državi sami, razen če potrebni predmetov v državi sploh ni mogoče najti. Delavne moči so izključno domače. Dela na jadranski progi in na pristaniščih morajo biti popolnoma dokončana in predana državi v roku 5 let. Potemtakem ostane večji del posojenih dolarjev v državi za nabavo materialov, za plačanje mezd in za poravnaje drugih stroškov pri gradbi železnice in pristanišč. Kakor je že iz tega, kar smo povedali, razvidno, obstoji pogodba iz dveh delov, to je dogovor o gradbi in dogovor o posojilu. Za posojilo se dajo sledeče garancije: Prebitek monopolnih in carinskih dohodkov, ako ne bi to zadostovalo, tudi še dohodki železnice. Do 3 let ne more vlada skleniti novega posojila, razen ako je predmetno posojilo v teku 3 let popolnoma izvršeno. Trajanje posojila je predvideno na 40 let; amortizacija začne po 10 letih, a konvestirati se more posojilo po končanih 15 letih.

Ako pregledamo navedene pogoje in jih primerjamo s pogoji, stavljenimi v drugih ponudbah, kakor n. pr. v ponudbi s strani Fondation Comp., ali v ponudbi takozvane Morganove skupine ali pa angleške skupine, ki ponuja posojilo v angleških funtih, tedaj vidimo, da so pogoji, pod katerimi bo definitivno sklenjeno naše zunanje posojilo zelo ugodni

ali vsaj najugodnejši med vsemi ponudbami. Kake bodo posledice tega posojila, za koliko se bo poboljšala naša valuta in kako bo zopet uplivalo poboljšanje valute na našo produkcijo, na naš eksport in končno na konsumente, je pač težko reči in nekatere kritike, ki smo jih do sedaj v tem oziru čitali, so pač še preuranjene in pretirane, bodisi, da se predvidevajo predobri in preblagodejni uplivi posojila za naše gospodarstvo, bodisi da se v prečnem pesimizmu vidi v novem posojilu samo novo breme, ki bo zahtevalo ogromnih svot za amortizacijo in za plačilo obresti. Samo eno je gotovo in to lahko smelo trdimo, da je posojilo najboljši dokaz o tem, da je inozemstvo zadobilo prepričanje o stabilnosti razmere naši državi, da veruje v moč in bodočnost naše države ter v plačilno kapaciteto našega narodnega bogastva. Dejstvo, da smo do sedaj poleg Čehoslovaške republike edina država v centralni Evropi, koji se je posrečilo skleniti posojilo v Zedinjenih državah, kajti Italija ga ni še dobila, a Romunija ga komaj išče, je največjega političnega in gospodarskega pomena. Treba pa bo, da bomo zaupanje, ki so nam ga izkazale Zedinjene države, ne samo upravičili, ampak da ga še ojačimo ter vcepimo tudi drugim državam, ki si delajo do sedaj še svojo sodbo o naših notranje-političnih in gospodarskih razmerah na podlagi tendencioznih, neresničnih poročil tuje, podkupljene preše. V tem oziru je važnost sklepa zunanjšega posojila nikakor ne da negirati, in ako bodo upravljali s posojilom strokovnjaki, ki se pri uporabi posojila ne bodo dali premoftiti niti iz egoističnih, niti iz političnih ali kakorkoli drugih negospodarskih momentov, bo imelo posojilo brez dvoma najboljšo in ogromne posledice za uspešen in zdrav razvoj gospodarskih razmer v naši državi.

Lesna industrija v Avstriji.

Kakor znano, spada Avstrija med pokrajine, ki so med vsemi na svetu najbolj bogate na gozdovih. »Börsen-Courier« nam prinaša o avstrijski lesni industriji nove, natančne podatke, ki so vredni, da jih v kratkem priobčimo. V Avstriji pokrivajo gozdovi nad 3 milijone hektarjev, t. j. 38 odstotkov celokupne površine. Gozdovi obstoje iz 74 odstotkov jelovine, 8 odstotkov listnatega drevja in 18 odstotkov mešanega lesovja. Dasi se nahaja večji del lesa, ki je goden za predelovanje, na visokem, zelo težko dosegljivem gorovju, zavzema lesna industrija najvažnejše mesto celokupnega izvoza avstrijske republike.

Najvažnejše lesne industrije v Avstriji so: Žage, od katerih je 250 žag na paro in 5200 žag na vodo.

Industrija za izdelovanje pohištva, ki zbog okusnega izdelovanja ne samo luksuznega, ampak tudi cenege pohištva konkurira z drugimi lesnimi industrijami na svetovnem tržišču.

Papirna industrija igra že sedaj važno ulogo in se bo sčasoma še povečala, ker se nahaja skoro dve tretjini podjetij bivše avstro-ogrske monarhije na teritoriju sedanje Avstri-

spalni voz prvega razreda. — Ljubljana preko Trsta v Pariz z S. O. E. vlak odhaja vsaki dan iz Ljubljane ob 15.50 uri. — Vsa pojasnila, kakor tudi prodaja železniških kart v gornji pisarni. —

Izvoz iz Romunije. Kakor romunski list »Vitorul« službeno poroča, se dovoli izvoz žita žetve nove letine izvemši pšenico. Da se pospeši gojitev pšenice, namerava vlada onim, ki bodo sejali pšenico, dajati posebne premije, ki jih bo krila s povišanjem na izvozne davščine drugih vrst žita.

Podaljšanje nemško-italijanske trgovinske pogodbe. Nemško-italijanska trgovinska pogodba, ki je bila dne 28. avgusta 1921 sklenjena za 9 mesecev je podaljšana za nadaljnjih 9 mesecev.

Nemško-ameriške koncesije v Rusiji. Kakor prinaša »Econom. Zizn.«, je dobil nek nemško-ameriški konsorcij koncesijo za eksploatacijo 60.000 desja-

tin (1 desjatina = 1.09 ha) zemljišča v bližini Odeše. Konsorcij si bo uredil tam veliko vzorno gospodarstvo. Parniki s semeni, kakor tudi z živim in mrtvim inventarjem so že na potu v Odešo.

Konferenca južne železnice v Benetkah. Konferenca južne železnice se vrši v Benetkah dne 15. junija. Predsednik dr. Fall je že odpotoval v Benetke.

Tržna poročila.

Cene kožam v Vojvodini. Novi Sad: goveje kože, surove in nasoljene 38 do 40 K za kilogram za suho 90 do 110 K za kilogram; za telečjo kožo, suho, brez glave 350 do 400 kron za komad.

Cene živine in žita v Slavoniji. Za prašiče do 6 mesecev stare se je plačalo 600 do 700 K, za dveletne in stare svinje 2500 do 4500 K. Debelih svinj

ni na semnjih, za suhe pa so plačevali 50 do 60 K za kilogram. Dobre krave mlekačice so se mogle dobiti za 6000 do 8000 K. Teleta so obdržala ceno ter so jih prodajali po 28 do 30 K, telice pa po 26 do 27 K za 1 kg. Zelo pada tudi cena konjem ter jih prodajajo po 8000 do 14.000 K za komad. — Pšenica 1400 do 1500 kron, koruza 1400 K, oves 1300 K, mekinje 800 K.

Žitni trg. Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 16.70 K, ječmen 1200 K, oves 12.00 K, koruza 13.00 K, pšenična moka (št. 0) 22.50 K. Tendence čvrsta.

Borza.

Zagreb. Borza je bila danes zaprta. V prostem prometu so notirali: Dunaj 0.425—0.445, London 311.25, Milan 361.87, Praga 135.75—136, Newyork 66.50, Berlin 24—24.25.

Beograd, devize: Dunaj 0.43—0.44, Berlin 24—25, Pariz 610, Milan 356, London 307, Newyork 67.75, Praga 135.

Curih: Berlin 1.70, Newyork 522.75, London 23.52, Pariz 47.70, Milan 26.20, Praga 10.10, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.90, Sofija 3.67, Varšava 0.13, Dunaj 0.03¼, avstrij. žigosane krone 0.03½.

Berlin, devize: Italija 1525.75—1529.45, London 1323.36—1336.70, Newyork 296.29—297.38, Pariz 2686.60—2693.40, Švica 5670.40—5684.60, Dunaj 1.78—1.82, Praga 570.25—571.75, Bukarešta 200, Zagreb 426, Sofija 217.45—218.65.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen), Rum - koncent., Rum - kompos., Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezolk. pijače:

Mallnova, jagodova, jabolčna, citronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.

Sadni eteri v treh različnih koncentracijah z primesjo umetnih eterov.

Sadni sok:

Malinovec la. z raf. sladkorjem, Citronov sirup z » » » Oranžni » » » »

Po najnižjih dnevni cenah priporoča:

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leta 1896

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavljajo **ANTON RAVHEKAR**, Ljubljana, Pred Kofiji 20. Glavna zal. prdatkov NRK.

Laški

BENCIN

ima trajno po najnižjih cenah

na razpolago

Družba ZORA

skladišče Balkan.

Najboljši škrič jugoslovanskega proizvoda „SALONIT“

zdelan iz znanega cementa znamke **Salona** od tvrdke **Split**, dion. društvo za cement portland. Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga; **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.

„ZLATOROG - MILO“ je najboljšje.

Prva Mariborska tovarna mila, preje C. Bros, Maribor.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga:

Zlatorog

R. BUNC IN DRUG, Celje - Ljubljana - Maribor.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani

prporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo,

22.
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Za daljno prodajo
Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah pri tvrdki **FRANC GULDA** v Mariboru.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše **šivalne stroje** za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „**GRITZNER**“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip šte. 7.

Tel. št. 261 in 413. - Brzojavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavica 50.000.000 K. - Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.